

Raadsbrief

Onderwerp	Voortgang themalijn Gezonde Leefstijl
Zaaknummer	738222
Datum	17 september 2024
Portefeuillehouder	J. Rohaan-Vlijm
Medewerker	Beek, ter J. (Josien)

Doel

Informereren over de voortgang van de themalijn Gezonde Leefstijl, beschreven in de Thema-notitie Sociaal Domein.

Aanleiding

Het thema gezonde leefstijl is volop in ontwikkeling. Dit komt omdat er steeds meer noodzaak is om ziekten te helpen voorkomen en de druk op de zorg te verminderen. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorg Akkoord (IZA) stimuleren de implementatie van ketenaanpakken. Vorig jaar zijn we gestart met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en we willen de Jongeren op Gezond Gewicht-aanpak (JOGG) voortzetten. Daarnaast willen we enkele accenten verschuiven en deze wijzigingen aan u toelichten.

Inhoudelijke boodschap

In de themanotitie Sociaal Domein, themalijn gezonde leefstijl, staat beschreven dat we ervoor willen zorgen dat alle inwoners van de gemeente Hof van Twente gezond blijven, door hun gezondheid te bevorderen en te beschermen. Immers gezonde inwoners zijn over het algemeen zelfredzame inwoners die kunnen participeren. De doelen die hieraan verbonden zijn:

- Inwoners zijn zich meer dan nu bewust van de mogelijkheden die men heeft om de gezondheid te bevorderen en
- Inwoners beschikken meer dan nu het geval is over gezondheidsvaardigheden

Deze doelen zijn vervolgens uitgewerkt aan de hand van de BRAVO thema's (stimuleren van **bewegen**, verminderen /ontmoedigen **roken** en **alcoholgebruik**, stimuleren gezonde **voeding** en bevorderen van **ontspanning**).

De inzet op preventie en gezondheid wordt steeds belangrijker. Door vroegtijdig in te grijpen, kunnen gezondheidsproblemen worden voorkomen voordat ze ernstiger worden. Dit bespaart niet alleen kosten, maar zorgt ook voor een gezondere en productievere samenleving en zorgt ervoor dat de zorg houdbaar (arbeidsmarkt) en betaalbaar blijft.

De uitwerking van de themalijn Gezonde Leefstijl en de inzet op het Lokaal Preventie Akkoord in 2021 heeft de lokale samenwerking en uitvoering van preventie-activiteiten een mooie impuls gegeven. Er zijn veel nieuwe initiatieven opgezet en geïmplementeerd. Veel van deze activiteiten worden nog steeds uitgevoerd en willen we bestendigen. Per onderdeel (in de themanotitie programma genoemd) geven we een beknopte samenvatting van de resultaten op de verschillende onderdelen.

1. Gezonde Leefstijl

In dit onderdeel is ingezet op netwerksamenwerking over domeinen heen. Dit is met name in Markelo en Delden goed tot stand gekomen. Ook gemeente breed is de samenwerking versterkt, bijvoorbeeld tussen de fysiotherapeuten onderling en tussen Salut (coördinatie preventieakkoord), GGD (o.m. gezonde school) en Sportservice Groep (buurtsportcoaches).

Gezamenlijk is Hof Actief opgezet en geïmplementeerd, een plek waar activiteiten en ander (leefstijl)aanbod voor inwoners en professionals toegankelijk is gemaakt.

Als overkoepelend programma gericht op het bevorderen van gezond eten en meer bewegen is voor de JOGG aanpak gekozen, jongeren op gezond gewicht. Deze aanpak wordt landelijk en vanuit de regio (GGD en Twentse Koers) ondersteund. Vanuit deze aanpak zijn er verschillende activiteiten georganiseerd in de kernen, vaak in samenwerking met het onderwijs, wijkvoorzieningen en/of kinderopvang. Voorbeelden hiervan zijn de groente- en fruitcampagne en de drinkwatercampagne tijdens de avondvierdaagse in Goor en Markelo. De buurtsportcoaches zijn ook gestart met pleinspelen, een initiatief om meer zichtbaar te zijn en basisscholen te inspireren met sport- en spelmogelijkheden tijdens pauzes. In 2023 deden hieraan 11 basisscholen mee. Daarnaast organiseren zij onder meer elke donderdagmiddag een sportinstuif voor kinderen van 4-12 jaar in het Noaberhoes in Delden.

2. Gezonde Leefomgeving

De gezonde leefomgeving nodigt uit tot een gezonde leefstijl, zoals wandelen, fietsen, spelen, en nodigt uit tot elkaar ontmoeten en samen te ontspannen. Dit principe vormt één van de pijlers van de JOGG-aanpak en speelt ook een belangrijke rol binnen het OKO-programma. In het kader van JOGG zijn sportlocaties, in samenwerking met Team Fit, aangemoedigd om gezonde sportlocaties te worden. Rood Zwart in Delden is hier een goed voorbeeld van. Vanuit het Noaberhoes organiseren de buurtsportcoaches elke donderdag een wandeling voor jong en oud, met als doel mensen met verschillende achtergronden samen te brengen en te verbinden door middel van beweging in de buitenlucht.

Dankzij het programma Biodiversiteit KleurRijkLeven en de inzet vanuit De Groene Loper Hof van Twente zijn alle schoolpleinen in de gemeente vergroend. Daarnaast hebben veel basisscholen een moestuin, en er zijn verschillende initiatieven opgezet om een gezonde voedselomgeving te bevorderen, zoals het programma Boer 'n Lunch, gezamenlijk met Plattelandsontwikkeling en Hofpower uitgevoerd, waarbij basisscholen lokale boerderijen bezoeken.

3. Terugdringen middelengebruik

In 2024 is het Handhavings- en Preventieplan Alcohol en Middelengebruik door uw Raad vastgesteld (Raadsvergadering 6 februari 2024). In het plan worden de doelstellingen, de activiteiten op het gebied van preventie en handhaving en te behalen resultaten neergelegd. Aanvullend hierop is dit jaar gestart met de implementatie van het OKO programma: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. Het is een werkwijze die jongeren helpt om gelukkiger en gezonder op te groeien, en tegelijkertijd een cultuurverandering stimuleert om de kans te verkleinen dat jongeren gaan drinken, roken of drugs gebruiken. De GGD ondersteunt met verdiepende analyses op de cijfers van de jeugdmonitor. Inmiddels is de aftrap van het programma met de belangrijkste stakeholders in de gemeente georganiseerd. Gezamenlijk is gekozen voor de kern Markelo om daar te starten. In september zal daarom in Markelo een tweede bijeenkomst georganiseerd worden om met de betrokken professionals, vrijwilligers, ondernemers, ouders/verzorgers en jongeren speerpunten te kiezen om als eerste mee aan de slag te gaan.

Voortgang en ontwikkelingen 2024 – 2026

In dit deel schetsen we per onderdeel de hoofdlijnen van wat we willen behouden en welke wijzigingen we willen doorvoeren.

1. Gezonde Leefstijl

Zoals eerder aangegeven heeft het Lokaal Preventie Akkoord een sterke impuls gegeven aan de netwerksamenwerking en de ontwikkeling van diverse programma's binnen dit thema. We zetten deze koers voort, maar onder de nieuwe naam 'Hof Gezond'. Door de extra impulsen vanuit GALA en IZA dekt de naam Lokaal Preventie Akkoord niet langer de lading. We blijven de JOGG-aanpak volgen en verlengen de overeenkomst. Daarnaast starten we met de implementatie van de ketenaanpak 'Kind naar Gezond Gewicht'. Ook gaan we van start met de ketenaanpakken 'Volwassenen naar een Gezond Gewicht' en 'Valpreventie'. De netwerksamenwerking rondom deze ketenaanpakken wordt voortgezet en verder versterkt.

Naast de focus op jeugd, breiden we onze inspanningen uit naar volwassenen en ouderen, mede door de implementatie van de ketenaanpakken. Het stimuleren van beweging blijft een essentieel onderdeel van alle ketenaanpakken. Daarom wordt er een extra buurtsportcoach ingezet, specifiek gericht op volwassenen en ouderen, om het lokale beweegaanbod te versterken en de toeleiding naar activiteiten te verbeteren. Daarnaast wordt er een pilot gestart met een centrale zorgcoördinator, die volwassenen met overgewicht begeleidt naar passende ondersteuning en/of zorg.

De aanpak om middelengebruik terug te dringen (OKO aanpak en uitvoering Handhavings- en Preventieplan Alcohol en Middelengebruik) wordt voortgezet, maar wordt ondergebracht binnen dit programma.

2. Gezonde Leefomgeving

De ingezette koers t.a.v. het onderwijs en sportverenigingen in het kader van het JOGG programma blijven we volgen. Daarnaast zullen we voor dit onderdeel (nog) meer de samenwerking zoeken met het fysieke domein (groen) binnen de gemeente, om gezamenlijk te werken aan een fysieke omgeving die faciliteert en verleidt tot een gezonde leefstijl. Denk hierbij aan het instellen van rookvrije zones. En het stimuleren van bewegen in de buitenruimte, in samenwerking met de buurtsportcoaches.

3. Mentale Gezondheid

De laatste jaren zien we een duidelijke afname van de mentale gezondheid onder jongeren, zowel in heel Nederland als in Hof van Twente. Aandacht voor mentale gezondheid is al verweven in bestaande programma's, zoals de Gezonde School-aanpak, jongerenwerk-activiteiten en het OKO-programma. Vanuit de gemeente willen wij meer inzicht krijgen in welke activiteiten er worden uitgevoerd, waarop deze zich specifiek richten en welke doelgroepen ermee worden bediend. Daarnaast willen we verschillende partijen met elkaar verbinden. Door dit thema anders te organiseren en er meer nadruk op te leggen, hopen we de mentale gezondheid van kinderen en jongeren te verbeteren en de negatieve trend om te buigen. We beginnen met een verkenning van de huidige initiatieven en de behoeften in het veld, om vervolgens een uitvoeringsplan te ontwikkelen.

Financiële gevolgen

Er zijn op dit moment geen financiële gevolgen verbonden aan de wijziging of versterking van de themalijn Gezonde Leefstijl als onderdeel van de Themanotitie Sociaal Domein. Dit is mogelijk dankzij de extra SPUK GALA-middelen die we van 2024 tot en met 2026 van het Rijk ontvangen om te investeren in de gezondheid van onze inwoners. Het is op dit moment echter nog onduidelijk wat er na 2026 met de SPUK GALA-middelen gebeurt en in hoeverre deze zullen worden opgenomen in het gemeentefonds. Ons uitgangspunt blijft in ieder geval dat we binnen de huidige begroting blijven.

Conclusie

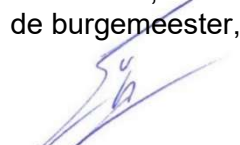
We willen binnen de gemeente Hof van Twente de voortgang van de themalijn Gezonde Leefstijl verder versterken en uitbreiden, met aandacht voor zowel de fysieke als mentale gezondheid van haar inwoners. Er zijn verschillende programma's succesvol geïmplementeerd en er zijn plannen om nieuwe initiatieven op te starten, zoals de ketenaanpakken voor een gezond gewicht en valpreventie. De netwerksamenwerking blijft een belangrijk speerpunt, met uitbreiding naar nieuwe doelgroepen en samenwerking met het fysieke domein. Vooralsnog zijn de beschikbare financiële middelen toereikend.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris,

drs. D. Lacroix

de burgemeester,

drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM